

UZASADNIENIE

Powód Syndyk Masy Upadłości K. G. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) s.r.o. P. (C.) kwoty 8.388,61 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 7 lipca 2017 roku do dnia zapłaty ewentualnie wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Pozwana (...) s.r.o. P. (C.) wniosła o oddalenie powództwa i obciążenie powoda kosztami procesu.

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2020 r., V GC 2199/19, Sąd Rejonowy w Olsztynie oddalił powództwo, obciążając powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego.

Sąd I instancji ustalił, że w ramach łączącej upadłego z pozwaną umowy upadły nabywał od Pozwanej opony do dalszej odsprzedaży konsumentom i przedsiębiorcom. Jeżeli towar sprzedany klientowi okazywał się wadliwy lub klient nie był z niego zadowolony, to upadły przyjmował zwrot towaru, do którego zgłoszono zastrzeżenia, a następnie odsyłał go pozwanemu. Pozwana przyjmowała z powrotem od upadłego część zamówionych wcześniej przez niego opon i wystawiała z tego tytułu faktury korygujące. Powód nie kwestionował, że stronom przysługują wzajemne wierzytelności. Sporne natomiast było składanie przez upadłego oświadczenia o potrąceniu, a w szczególności oświadczenia, którego przedmiotem miały być wystawione przez Pozwaną faktury korygujące, na których opierał się pozew.

Co istotne, ustaloną praktyką pomiędzy upadłym a pozwaną było dokonywanie potrącenia wierzytelności objętej fakturą korygującą z pozostałymi do spłat wierzytelnościami pozwanej wobec upadłego. W ten sposób zadłużenie upadłego wobec pozwanej ulegało zmniejszeniu. Fakt ten po części potwierdził także upadły K. G. wskazując, że nigdy nie dochodził swoich wierzytelności wobec pozwanej w Sądzie, gdyż akceptował to, iż te kwoty zmniejszają jego zadłużenie wobec spółki.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy stwierdził, że dochodzona w niniejszej sprawie przez powoda wierzytelność nie istnieje albowiem została umorzona umową z dnia 2 lutego 2018 r. o uznaniu i rozłożeniu długu na raty, która to umowa stanowiła jednocześnie potwierdzenie zawartej przez strony umowy kompensaty.

Od tego wyroku apelację złożyła strona powodowa zaskarżając wyrok w całości oraz żądając jego zmiany, poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 8.388,61 wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także zasądzenie od pozwanej na rzecz Powoda kosztów postępowania przed Sądami I i II instancji według norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W apelacji zredagowano zarzuty:

1. naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:
 - a) art. 505⁴ § 2 w zw. z art. 505¹ § 1 i 2 kpc poprzez ich niezastosowanie i nieuwzględnienie faktu, że wierzytelność pozwanej nie nadaje się do potrącenia w postępowaniu uproszczonym,
 - b) 327¹ § 1 pkt 1 kpc poprzez dokonanie ustaleń stanu faktycznego niezgodnie z rzeczywistym stanem w oderwaniu od materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w oczywistej sprzeczności z zaprezentowanym przez strony materiałem dowodowym lub niedokonanie ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a w konsekwencji naruszenie art. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów poprzez:

- nieustalenie faktu jak wierzytelność pozwanej została potrącona z wierzytelnościami dochodzonymi pozwem, pomimo, że pozwana zaprezentowała wierzytelność w łącznej kwocie 1.781.517,79 zł, wynikającą z faktur sprzedażowych,
- błędne ustalenie faktu, że lista transakcji rozrachunkowych z dnia 16 maja 2017 r. potwierdza dokonanie przez upadłego potrącenia – pomimo że w zestawieniu pozwanej z dnia 12 grudnia 2017 r. znalazły się te same wartości co w liście transakcji, bez uwzględnienia rzekomo dokonanych wcześniej potrąceń, a według twierdzeń pozwanej w zestawieniu pozwanej znalazły się nierozliczone jeszcze wierzytelności spółki z tytułu wystawionych faktur sprzedażowych oraz wierzytelności upadłego z tytułu faktur korygujących,
- błędne ustalenie, że ustaloną praktyką pomiędzy upadłym a pozwaną, było to, że w przypadku wystawienia przez pozwaną faktury korygującej, pozwana nie dokonała płatności na rzecz upadłego kwoty objętej taką fakturą korygującą, lecz upadły i pozwana dokonywali potrącenia wierzytelności objętej fakturą korygującą z pozostałymi do spłaty wierzytelnościami pozwanej wobec upadłego – pomimo że z twierdzeń pozwanej zawartych w punkcie 18 odpowiedzi na pozew wynikało, że w dniu 12 grudnia 2017 r. R. S. sporządziła zestawienie nierozliczonych jeszcze wierzytelności Spółki z tytułu wystawionych faktur sprzedażowych oraz wierzytelności Upadłego z faktur korygujących, a powód zaprezentował wnioski upadłego o dokonanie kompensat;

2. Naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

a) Art. 65 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie skutkujące uznaniem, że:

- upadły oraz pozwana zawierając umowę o uznaniu i rozłożeniu długu na raty z dnia 2 lutego 2018 r. w sposób dorozumiany dokonały jednocześnie umownej kompensaty wzajemnych wierzytelności, obejmujących także należności upadłego dochodzone w niniejszym postępowaniu przez powoda,
- do rozliczania wzajemnych zobowiązań dochodziło przez czynności faktyczne, jakimi było odbieranie przez pozwaną niesprzedanych opon z magazynu upadłego.

Pozwana w odpowiedzi na apelację powoda wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

Wbrew podniesionym zarzutom, Sąd Rejonowy nie dopuścił się naruszeń powołanych w apelacji i poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, na podstawie których wyciągnął właściwe wnioski. Ustalenia te i oceny Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Po pierwsze, sprawa rozpoznana została w postępowaniu uproszczonym, a postępowanie to cechuje się wieloma uproszczeniami (na co wskazuje też nazwa tego postępowania), w tym w postępowaniu odwoławczym. Apelację można stosownie do treści art. 505⁹ § 1 kpc oprzeć tylko na zarzutach naruszenia prawa materialnego bądź błędnej wykładni lub naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy. Oznacza to, że Sąd II instancji jest związany ustalonym stanem faktycznym, chyba że doszło do takiego naruszenia przepisów o postępowaniu, które niweczy ustalony stan faktyczny.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego jest prawidłowe, zaś argumenty i zarzuty podniesione przez pozwaną w apelacji są w istocie polemiką z ustaleniami i oceną dowodów dokonaną przez Sąd I instancji i jako takie nie mogą prowadzić do zmiany orzeczenia.

Zauważyć trzeba, iż domaganie się przez powoda od (...) zapłaty zaspokojonej już (w drodze potrącenia) wierzytelności nosiło cechy nadużycia prawa podmiotowego w myśl art. 5 kc. Uwzględnienie przedmiotowego powództwa z uwagi na formalny brak możliwości zgłoszenia przez pozwaną zarzutu potrącenia prowadziłyby do powstania po stronie pozwanej obowiązku zapłaty spełnionego wcześniej świadczenia.

Nie sposób pominąć przy tym, że pozwana zgłosiła w postępowaniu upadłościowym upadłego wierzytelność w kwocie wynikającej z umowy o uznaniu długu (a więc w kwocie wynikającej z dokonanego potrącenia) i wierzytelność w takiej kwocie została przez Syndyka uwzględniona na liście wierzytelności. Sam upadły przyznał na rozprawie, że składając wniosek o ogłoszenie upadłości wskazał wysokość swojego zadłużenia wobec pozwanej, pomniejszając je o kwotę wystawionych przez pozwaną faktur korygujących. Podniesiony przez pozwaną zarzut potrącenia wierzytelności był de facto zarzutem jej wygaśnięcia, który na gruncie postępowania uproszczonego jest w pełni dopuszczalny.

Nie sposób zgodzić się z zarzutem powoda dotyczącym braku ustalenia przez Sąd I instancji tego, jaka wierzytelność pozwanej została potrącona z wierzytelnościami objętymi fakturami korygującymi.

Powód zdaje się pomijać, że okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie było, iż w toku kilkuletniej współpracy opierającej się na stałej dostawie hurtowych ilości opon, (...) wystawiała zarówno faktury sprzedażowe, jak i faktury korygujące, przy czym kwota zadłużenia upadłego z tytułu faktur sprzedażowych zawsze przewyższała kwotę, na jaką opiewały wystawione przez pozwaną faktury korygujące. Ustalenia faktyczne Sądu I instancji są zbieżne z powyższym.

Ponadto, zarzut powoda, jakoby ustaloną praktyką między stronami było to, że w przypadku wystawienia faktury korygującej przez pozwaną, upadły i pozwana dokonywali potrąceń wierzytelności objętych daną fakturą korygującą z pozostałymi wierzytelnościami pozwanej wobec upadłego, opiera się na wybiórczym potraktowaniu materiału dowodowego w postaci zestawienia z 12 grudnia 2017 r.

Powód pominął natomiast pozostały materiał dowodowy potwierdzający jednoznacznie istnienie między stronami praktyki, zgodnie z którą wystawiane przez pozwaną faktury korygujące zmniejszały zadłużenie upadłego wobec (...), a kwota zadłużenia upadłego wskazana w umowie o uznaniu długu wynika właśnie z dokonanych potrąceń.

Uwzględniając natomiast zachowanie stron sprzed oraz po zawarciu umowy o uznaniu długu należy dojść do przekonania, że zadłużenie upadłego ulegało stopniowemu zmniejszeniu wskutek przyjmowanych przez (...) zwrotów towaru (w wyniku dokonanego potrącenia wzajemnych wierzytelności), co było bezsporne i objęte zgodnym zamiarem stron. Natomiast zawierając umowę o uznaniu długu strony dokonały definitywnego ustalenia kwoty zadłużenia upadłego wobec (...) po szeregu zwrotów opon dokonanych w 2017 r. w celu zmniejszenia tego zadłużenia, potwierdzając jednocześnie funkcjonujący między nimi mechanizm kompensaty, tym samym zarzut naruszenia art. 65 kc był niezasadny.

Tym samym uznać należy, że Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił stanowisko procesowe pozwanej. Zaskarżone orzeczenie jest zgodne z prawem, co sprawia, że apelacja podlegała oddaleniu. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosownie do reguły zawartej w art. 98 k.p.c.

Sędzia del. Maciej Rzewuski

ZARZĄDZENIE

1. (...),

2. (...).

Olsztyn, dnia 9 czerwca 2020 r.